

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут права, економіки та міжнародних відносин
Кафедра бізнес-адміністрування і корпоративної безпеки

 «ЗАТВЕРДЖУЮ»
В. о. ректора, доцент
К. В. Громошенко
«9» жовтня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
Педагогічної практики

Галузь знань **07 - Управління та адміністрування**
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність **073 - Менеджмент**
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-наукова програма: **Менеджмент**

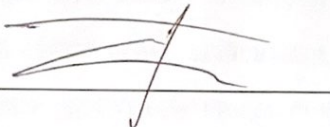
Інститут права, економіки та міжнародних відносин
(назва інституту, факультету)

Третій освітньо-науковий рівень вищої освіти **доктор філософії**

Робоча програма Педагогічної практики для здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності 073- Менеджмент. – Одеса: МГУ, 2019. – 12 с.

Розробник:

д. е. н., професор Гончарук А. Г.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри бізнес-адміністрування і корпоративної безпеки

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2019 р.

Гарант програми: д. е. н., професор Гончарук А.Г

ВСТУП

Програма педагогічної практики здобувачів третього рівня освітньо-наукової програми (ОНП) «Менеджмент» Міжнародного гуманітарного університету регламентує форми, організацію, здійснення, контроль та захист проходження педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 073 «Менеджмент».

Практика організовується та проводиться відповідно до вимог п. 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», а також відповідних положень Міжнародного гуманітарного університету.

Педагогічна практика є складовою освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та сприяє виявленню їх здібностей до педагогічної діяльності та формуванню психологічної готовності до входження у професію.

Об'єктом практики є науково-педагогічна діяльність у ЗВО, а предметом – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби науково-педагогічної діяльності, зумовлені її цілями, завданнями і змістом. У системі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії практика виконує наступні функції: розвивальну; адаптаційну; навчально-виховну; діагностичну.

Основними умовами ефективності практики є: теоретична обґрунтованість, освітній і виховний характер, комплексний підхід до змісту та організації.

Для осіб, які здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою, зарахованих з посад науково-педагогічних працівників, які мають педагогічний стаж понад один рік, практика рішенням кафедри може бути скорочена або не проводитися (за умови надання позитивної характеристики з місця роботи).

Освітня компонента «Педагогічна практика» є обов'язковою компонентою освітньо-наукової програми (ОНП) «Менеджмент» за третім, освітньо-науковим рівнем вищої освіти. Метою цієї ОНП є підготовка фахівців (докторів філософії),

які на високому рівні здатні здійснювати наукові дослідження та вирішувати науково-практичні проблеми, пов'язані з управлінням підприємствами, організаціями та установами відповідно до сучасних тенденцій розвитку світової науки та поточних потреб глобальної економіки, економіки України і Причорноморського регіону, а також здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

ОНП «Менеджмент» вона спрямована на надання здобувачам вищої освіти необхідних знань, умінь та навичок для виконання наукових досліджень та здійснення педагогічної діяльності. І саме компонента «Педагогічна практика» має сформувати у здобувачів вищої освіти необхідні практичні навички щодо самостійного здійснення педагогічної роботи.

При розробці цієї компоненти використовувались нормативні документи, наукова та навчальна література, інформаційні ресурси мережі Інтернет, а також кращі вітчизняні [1-8] і світові [9-13] розробки та практики імплементації подібних компонент в освітньо-наукових програмах підготовки докторів філософії.

Ця обов'язкова компонента ОНП «Менеджмент» безпосередньо пов'язана та запроваджується після попереднього вивчення обов'язкових дисциплін «Філософія» та «Педагогіка вищої освіти», та має закріпити педагогічні компетентності з набуттям практичного досвіду викладання навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти.

Здобувачі мають право проходити педагогічну практику в інших закладах вищої освіти України та за кордоном, з наступним поданням щоденника практики та розгорнутої характеристики від відповідального керівника з місця проходження практики.

1. Опис освітньої компоненти

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 07 Управління та адміністрування (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин – 60	Спеціальність 073 Менеджмент	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
	Третій (освітньо-науковий) рівень: доктор філософії (PhD)	Семестр	
		3-й	3-й
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання практики

Метою проведення педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є набуття ними навичок практичної педагогічної (навчальної та науково-методичної) діяльності у закладі вищої освіти, а також поглиблення теоретичних знань та практичних навичок зі спеціальності, набутих під час підготовки за освітньо-науковою програмою.

Завданням педагогічної практики є формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії загальних та фахових компетентностей щодо здійснення освітнього процесу. У результаті проходження практики формуються наступні *компетентності* із передбачених ОНП «Менеджмент»:

а) *загальні* компетентності:

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- Знання та дотримання принципів академічної доброчесності.

б) *фахові* компетентності:

- Здатність розробляти інноваційні підходи в освітньо-науковій діяльності;
- Навички педагогічної майстерності та викладацької техніки;

- Здатність до розробки навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності (дисциплін).

Очікувані *програмні результати навчання* по завершенню педагогічної практики є наступними:

- Проводити лекції, практичні заняття, здійснювати поточний та проміжний контроль знань;

- Використовувати творчий підхід до розробки навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності (дисциплін).

3. Основні етапи практики

Практика включає чотири етапи: підготовчий, початковий, основний, заключний.

Підготовчий етап. Підготовка до проходження практики розпочинається на лекційних, семінарських та практичних заняттях із професійно-орієнтованих дисциплін.

Початковий етап. На початковому етапі практикант: з'ясовує функції, мету, завдання практики; складає індивідуальний план проходження практики; ознайомлюється з організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри, нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти (зокрема – із специфічними умовами навчання) та основами методики викладання і педагогічної майстерності у вищій школі; відвідує заняття керівника практики; укладає розгорнуті план-конспекти занять, обговорює їх з науковим керівником; готує необхідні методичні та дидактичні матеріали для проведення занять.

Основний етап. На основному етапі практики практикант: проводить на належному методичному рівні заняття відповідно плану; організовує та проводить консультації для студентів; приймає активну участь у засіданнях кафедри.

Заклучний етап. На заключному етапі практикант: готує звітні матеріали проходження практики; звітує безпосередньому керівнику практики з метою

перевірки та оцінювання; захищає результати практики у встановленому порядку.

4. Зміст практики

Змістова частина 1. Організаційна робота

1. Ознайомлення із змістом та завданнями в період практики. Консультації керівників практики.
2. Визначення концептуальних засад організації педагогічної діяльності у вищій школі.
3. Ознайомлення з робочими програмами, змістом навчальних курсів (за фахом).
4. Складання індивідуального плану роботи на період практики.

Змістова частина 2. Навчально-методична робота

1. Планування структури, розроблення методики й здійснення підготовки до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять.
2. Написання планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних чи лабораторних занять.
3. Моніторинг, аналіз та підготовка методичного забезпечення з дисципліни у вищій школі.

Змістова частина 3. Навчальна діяльність

1. Проведення різних за формою навчальних занять.
2. Налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами.
3. Організація самостійної роботи студентів.
4. Впровадження у навчальний процес інноваційних освітніх технологій та авторських методик.
5. Вироблення індивідуального стилю організації педагогічної взаємодії та пізнавальної діяльності студентів.
6. Аналіз педагогічних ситуацій.
7. Відвідування й аналіз навчальних занять викладачів, проведених у закладі вищої освіти.

8. Здійснення аналізу проведених колегами та самостійно організованих навчальних занять.

5. Структура практики

Відповідно до ОНП «Менеджмент» на педагогічну практику передбачено 60 годин.

№ з/п	Назва змістовних частин	Кількість годин
	Змістова частина 1. Організаційна робота	
1.	Ознайомлення із змістом та завданнями в період практики. Консультації керівників практики.	2
2.	Визначення концептуальних засад організації педагогічної діяльності у вищій школі.	2
3.	Ознайомлення з робочими програмами, змістом навчальних курсів (за фахом).	4
4.	Складання індивідуального плану роботи на період практики.	2
	Разом за змістовою частиною 1.	10
	Змістова частина 2. Навчально - методична робота	
5.	Планування структури, розроблення методики й здійснення підготовки до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять.	4
6.	Написання планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних чи лабораторних занять.	12
7.	Моніторинг, аналіз та підготовка методичного забезпечення з дисципліни у вищій школі.	10
	Разом за змістовою частиною 2.	26
	Змістова частина 3. Навчальна діяльність	
8.	Проведення різних за формою навчальних занять (проведення семінарських, практичних, лабораторних занять, читання лекцій*). Налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами.	16
9.	Організація самостійної роботи студентів.	2
10.	Впровадження у навчальний процес інноваційних освітніх технологій та авторських методик. Вироблення індивідуального стилю організації педагогічної взаємодії та пізнавальної діяльності студентів.	2
11.	Аналіз педагогічних ситуацій	2
12.	Відвідування й аналіз навчальних занять викладачів, проведених у закладі вищої освіти.	2
13.	Здійснення аналізу проведених колегами та самостійно організованих навчальних занять.	2
	Разом за змістовою частиною 3.	30
	Підготовка звітних матеріалів	4
	Усього	60

Примітка: *читання лекцій – за рішенням кафедри

6. Звітна документація практики

До захисту практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії подаються наступні документи:

- 1) загальний звіт про проходження практики (ПІБ здобувача вищої освіти, спеціальність, кафедра, за якою був закріплений здобувач, ПІБ наукового керівника, ПІБ керівника педагогічної практики, період проходження педагогічної практики, загальний обсяг годин);
- 2) графік проходження практики (дати проведення, академічна група, тема, види занять);
- 3) відгук керівника педагогічної практики.

7. Методи контролю

Навчальні досягнення здобувачів з педагогічної практики оцінюються за рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості змістового контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності здобувачів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до індивідуального плану педагогічної практики. Робота здобувачів на всіх етапах педагогічної практики оцінюється в балах за видами роботи відповідно до критеріїв, що наведені нижче.

Підсумковий контроль – залік. Залік з педагогічної практики виставляється з урахуванням виконаної здобувачем роботи та на підставі результатів захисту здобувачем звіту. Захист педагогічної практики здійснюється за присутності наукового керівника та керівника практики.

Здобувачу ступеня доктора філософії, який не виконав необхідну програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі

№ з/п	Види оцінювання	Максимальна кількість балів
1.	Якість виконання індивідуального плану проходження практики	15
2.	Наявність і якість теоретичних, методичних або практичних матеріалів (планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних чи лабораторних занять, методичних комплексів дисципліни)	20
3.	Відповідність проведених різних за формою навчальних занять сучасним дидактичним вимогам до навчальних занять у закладах вищої школи	20
4.	Якість індивідуального звіту про проходження практики	15
5.	Захист звітних матеріалів про проходження практики	30
Всього		100

9. Оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів наукового ступеню доктора філософії здійснюється за 100-баловою шкалою, яка переводиться відповідно в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

1. Богучарова О. І. Риторично-мовленнєва компетентність та оптимізація лекційної майстерності аспіранта як викладача університету // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – 2016. – №. 3 (2). – С. 110-115.
2. Бухнієва О.А., Банкул Л.Д. Методичні аспекти підготовки аспірантів до інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. – 2017. – №. 36. – С. 39-43.
3. Внукова, О.М. Педагогічна компетентність для здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість вчителя : проблеми теорії і практики : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. - Вип. 26 (36). - С. 7-11.
4. Кайдалова Л.Г. Педагогічна практика аспірантів – передумова становлення особистості викладача [Електронний ресурс] / Л.Г. Кайдалова, Н.Б. Щокіна. – 2014. – Режим доступу: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/4058/1/4.pdf>
5. Калінська О. П. Розвиток педагогічної майстерності викладача економічних дисциплін у вищому навчальному закладі : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Оксана Павлівна Калінська ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2018. – 345 с.
6. Ільницький Р., Процишин Н. Зміст підготовки аспірантів у вищих навчальних закладах України // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки. – 2016. – №. 2. – С. 44-52.
7. Коваль О. Розвиток педагогічної майстерності майбутніх викладачів економічних дисциплін в умовах аспірантури // Збірник наукових праць

- Уманського державного педагогічного університету. – 2014. – №. 3. – С. 145-153.
8. Козубцов І.М. Методика науково-педагогічної діяльності аспірантів (ад'юнктів) // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2016. – №. 133. – С. 85-88.
 9. Clark S. K., Byrnes D., Sudweeks R. R. A comparative examination of student teacher and intern perceptions of teaching ability at the preservice and inservice stages // Journal of Teacher Education. – 2015. – Т. 66. – №. 2. – С. 170-183.
 10. Dabke D. Determinants of internship satisfaction in management education students // International Journal of Management in Education. – 2015. – Т. 9. – №. 4. – С. 379-395.
 11. de Mora J. C., Wood K. Practical knowledge in teacher education: Approaches to teacher internship programmes. – New York: Routledge, 2014. – 233 p.
 12. Goncharuk A.G., Habib M.M. Performance Measurement through Supply Chain Management: A Case Study on Academia. – Saarbrücken: Lambert Academic Publishing, 2012. – 138 p.
 13. Probert B. Becoming a university teacher: The role of the PhD. – Canberra: Australian Government Office for Learning & Teaching, 2014. – 28 p.
 14. Zhang J., Xie H., Li H. Competency-based knowledge integration of BIM capstone in construction engineering and management education // International Journal of Engineering Education. – 2017. – Т. 33. – №. 6. – С. 2020-2032.

11. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>